

Alv:n nostot kohottavat hintoja paljon enemmän kuin sen laskut alentavat

Arvonlisäveron nousut kohottavat kuluttajahintoja suhteellisen paljon, kun taas alv:n laskut siirtyvät kuluttajahintoihin heikosti. Veron vaikutukset pysyvät epäsymmetrisenä jopa useiden vuosien ajan. Tulokset osoittavat, että yritykset pystyvät lisäämään voittojaan hinnoittelunsa avulla. Tutkimus esittää vakavan varoituksen tempoilevaa ja suuntaa vaihtavaa veropolitiikkaa vastaan. Se puoltaa näkemystä, että toisinaan ehdotettu eri alv-kantojen yhdistäminen kannattaisi tehdä muulla tavoin kuin alentamalla alv:n pääkantaa samalla kun alennettuja alv-prosentteja nostetaan.

LISÄTIETOJA

Tutkimusjohtaja
Tuomas Kosonen
040 940 2336
tuomas.kosonen@labour.fi

www.labour.fi

Tämä tuore tutkimus hyödyntää Suomessa tapahtuneita partureihin ja kampaamoihin kohdistuneita suuria ja eri suuntaan menneitä alv:n muutoksia. Vuoden 2007 alusta alv parturi- ja kampaamopalveluille laski 14 prosenttiyksikköä, ja vastaavasti vuoden 2012 alusta alv nousi 14 prosenttiyksikköä, kun ensin näihin palveluihin kohdistuva alv siirrettiin alennetulle kannalle ja sitten takaisin pääkannalle.

Tutkimuksessa tarkasteltiin parturi- ja kampaamopalveluiden hintoja, alan yritysten voittoja ja muita yrityskohtaisia lukuja ja verrattiin näitä verokkiryhmänä toimineeseen kauneusalaan. Tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan rajoitu vain Suomeen tai tiettyyn alaan, vaan alv:n epäsymmetrinen vaikutus hintoihin todennettiin laajassa, kaikki EU-maat ja useita vuosia käsittävässä aineistossa. Tässä hyödynnettiin EU-maissa tapahtuneita alv:n muutoksia, joita tarkasteluajanjaksolla oli yli 2800 kappaletta. Tulokset erotettiin aina sen mukaan, oliko alv noussut vai laskenut. Tuloksena alv:n nousujen yhteydessä hinnat muuttuivat 3 – 4 kertaa enemmän kuin alv:n laskujen yhteydessä.

SUOSITELTAVAA YHDISTÄÄ ALV-KANTOJA MUUTEN KUIN ALENTAMALLA PÄÄKANTAA

Tutkimuksen johtopäätöksiä voidaan todeta, että edestakaisin tempoileva veropolitiikka saattaa päätyä kuluttajien haitaksi pysyvästi korkeampien hintojen muodossa. Sen sijaan yritykset näyttävät pystyvän hyödyntämään eri suuntaan meneviä veromuutoksia kasvattamalla pysyvästi voittojaan.

Vaikka tutkimuksessa keskityttiin arvonlisäveroon, aiheuttaa tämä epäilyksiä, että muullakin kulutusveropolitiikalla, ml. makeisverolla, alkoholiverolla, polttoaineveroilla ja myös kotitalousvähennyksellä voisi olla samantaisia epäsymmetrisiä vaikutuksia. Sen tähden tulos aiheuttaa vakavia huolia ajoittain tempoilevan kotimaisen

veropolitiikan suhteen. Tuloksen valossa veropolitiikan tulisi olla pitkäjänteistä eikä ainakaan kevyin perustein sisältää eri suuntaan meneviä muutoksia.

Tuloksesta voi myös päätellä, että ajoittain esitetty arvonlisäveron kantojen yhdistäminen kannattaisi toteuttaa tavalla, jossa pääkantaa ei laskettaisi alemmaksi samalla kun muita kantoja nostetaan. Tämä sen takia, että alv:n alennus ei tutkimustuloksen mukaan alenna hintoja kovin paljoa, kun taas alempien kantojen nousu nostaisi hintoja niiden tuotteiden osalta joihin nousu kohdistuisi. Siten alennuksella ei saataisi alennettujen alv-kantojen hinnannousun korvaavaa ja kuluttajia hyödyttävää hinnanalennusta. Pääkannan alentaminen todennäköisesti lisäisi yritysten voittoja enemmän kuin kuluttajien hyötyä alemmina kuluttajahintoina.

PT:n julkaiseman tutkimuksen tekemiseen on osallistunut laaja tutkijaverkosto. PT:n Tuomas Kososen lisäksi tutkimuksessa oli mukana apulaisprofessori Youssef Benzarti (University of California Los Angeles), analyytikko Dorian Carloni (Congressional Budget Office) ja erikoistutkija Jarkko Harju (VATT). Tutkimusta on esitelty menestyksekkäästi ulkomaisissa konferensseissa, muun muassa heinäkuussa National Bureau of Economic Researchin (NBER) Summer Instituutissa, joka on yksi soveltavan taloustieteen kovatasoisimmista vuosittaisista kokoontumisista. ■

JULKAISU

Youssef Benzarti, Dorian Carloni, Jarkko Harju ja Tuomas Kosonen:

What Goes Up May Not Come Down: Asymmetric Incidence of Value-Added Taxes

Palkansaajien tutkimuslaitos

Työpapereita 317, 2017.